

JALKA NOPSA
MATKAAN VIE...

*...hoppu hopsa
on sen tie*

*Merkittäviä paljastuksia
Mikko Rönnholmin
elämästä*

*Paljastajina paljastavat
paljastajat Jukka & Aku*

JUKKA

Olin selkeästi alaikäinen, kun pääsin Mikon, Leenan ja muun seurueen kanssa elämäni ensimmäisen kerran oikeaan ravintolaan syömään.

Köyhän perheen lapsena oli mahdotonta edes kuvitella, minkälaista siellä olisi, eikä siellä käyminen kuulunut asiaankaan minun piireissäni niihin aikoihin. Syömään sinne toki pääsi myös alaikäinen, alkoholia minulle ei tarjottu, mikä nauratti koko porukkaa.

Paikka oli minusta mykistävän hieno, kaikki olivat siististi pukeutuneita ja keskustelivat hillittyyn sävyyn, yhtään oikeasti humalaista ei näkynyt, ei edes omassa seurueessa.

En muista mitä söin, vain sen että se oli uskomattoman hyvää, taivaallista. En tiennyt, että näin hyvää ruokaa on edes olemassa, niin muistan.

Kun sitten tuli lähdön aika, joku oli maksanut laskun ja poistuimme kohti ovea, joku ihmetteli minun touhujani. Mitäs sinä nyt teet, sanottiin. Selitin että ihmiset olivat unohtaneet kolikoita pöytiin, ja keräsin ne, saataisiin vähän hyvitystä kalliiseen laskuun. Älä helkkarissa ota niitä, ne on jätetty tipiksi tarjoilijalle. Ja sinne jäivät kolikot, Tavastin Kiltaan, jossa tuli myöhemmin useinkin käytyä.

AKU

Ympärilleni kerääntyi aika monta minua vanhempaa heppua. Taisi olla ainakin Kurosen Tuku, Aallon veljekset Jokkeri ja Hanski, Urposen Ilu, Eromaan Titi, Kaluginin Hessu. Porukan puhemiehenä toimi Rönnholmin Mikko.

Minut oli paiskattu ykskaks maailman tuuliin, ja olin loukkaantunut. Kukaan ei ollut suvainnut saapua minua vastaan. Nostin äläkän ja karjuin itkua, kun saapastelin Alikadulta kotiinpäin.

Olin kuusivuotias. Vanhan kaupungin koulutalossa, siinä jossa nykyään sijaitsee Muumitalo, järjestettiin kesällä parin viikon päiväkerho lapsille, leikkikoulun nimellä. Yhteiskoululaiset Ilse Bergman ja Lotta Vase toimivat ohjaajina.

Meillä oli eväät ja uimarenkaat mukana. Päivittäiseen ohjelmaan kuului Nunnalahden uimarannalla käynti. Yhtenä päivänä paluumatkalla hiekkarannalta tuleva taksiyrittäjä, leikkikoululainen Timo Aaltonen kiipesi Merisalin edustalla olleen suihkulähteen reunalle ja molskahti vaatteet päällä veteen. Timo oli kiltti poika. Ihmetelen vieläkin, kuinka hän rohkeni ottaa moisen riskin. Pitää kysyä, jos nähdään. Olen kuitenkin kiitollinen. Saimme mainiot naurut. Lotta ja Ilse pelastivat Timon lempeästi lohduttaen kylmästä kylvystä.

Isosiskoni Riitta saatteli minut ensimmäisenä aamuna leikkikoulun portille Alikadulle. Kuvittelin, että joku vanhemmista veljistäni tai siskoistani tulisi myös päivän päätteeksi portille vastaan minua, vaikka ei sellaisesta tainnut mitään puhetta olla. Niinpä kukaan ei tullut, joten oli syytä julistaa äänekkäs vastalauseeni koko vanhankaupungin väelle.

Käännyin Alikadulta vollottaen Raatihuoneenkadulle, ylitin Mannerheiminkadun, jatkoin puis-

ton poikki Museokadulle ja siitä Torikadulle, yhä äänekkäämmin mekastaen.

Torikadulla Lappalaistenmäen alla jouduin piiritetyksi. Isojen sällien poikajoukko ilmestyi yhtäkkiä näkyviin Kurosen pihapiiristä. Naamataulut olivat uteliaita, mutta ihmeen vakavia. Ihmettelin, ettei kukaan naureskellut, kun räpäle pillittää.

Mikko oli porukan vanhin. Hän ryhtyi selvittämään asiaa. Mikä sulla on hätänä? hän sanoi. Kukaan ei tullut leikkikouluun vastaan, minä informoin. Täh, mikä se on, kenen olisi pitänyt tulla? Jonkun meiltä kotoa, minä sanoin. Etkö osaa mennä kotiin? Osaan tietysti. Osaatko varmasti? Jos et ole varma, me voidaan tulla saattamaan sua.

Mikon puhe oli saanut myötätuntoisen ja huolehtivan sävyn. Minua alkoi nolottaa. Sen sijaan, että kuljin pillittäen pitkin katuja, tunsin että olisin halunnut olla yhtä asiallinen kuin hän ja yhtä rohkea kuin nyt kuvittelin minua hiljaisina tarkkailevien isojen sällien olevan. Tunsin syyllisyyttä. Olisiko syytä reipastua.

Vakuutin, että pääsen kotiin muutta mutkitta. Taisivat jäädä huuli pyöreänä ihmettelemään, mikä siinä nyt sitten oli ollut ongelma.

Asuimme Rauhankadulla. En ollut liikkunut Lappalaistenmäestä alas kaupunkiin kertaakaan yksin, enkä juuri muutenkaan. Tuossa vaiheessa tuskin tiesin Mikon ja muitten heppujen nimiä.

Menin syksyllä kouluun. Kun liikkuminen laajeni, siellä ja täällä päivittäin vastaan tulleet eri-ikäiset kasvot saivat katukuvassa nopeasti nimensä. Mikko oli yhteiskoululainen, jota en nähnyt useinkaan, mutta nyt jokainen vilaus hänestä jossain menossa tai tulossa muistutti noloista hetkestäni. Ja varsinkin siitä, että hommat voi hoitaa kahdella tavalla, reippaasti tai ei mitenkään. Valintakin on varmaan vapaa.

JUKKA

Menin armeijaan Rauman Kuuskajaskariin Jopi Kauppilan vihreällä kuplavalokkariilla Pekka Ekholmin kanssa. Jopi huolehti kuskina, että rempseät reissulaiset tosiaan pääsivät määränpäähänsä.

Kaikki tavarani olivat Rönnholmilla, koska kotona oli vaikea asua. Rönnholmille siis ensimmäisellä lomallakin suuntasin.

Ensin piti tietysti poiketa kapakkaan, armeijan vehkeissä, esittelemään itseään tappajan lookissa. Kohtalon ivaa tai jotain, mutta ravintola Kultaisessa Auringossa, joka sijaitsi nykyisen Naantalin Kylpylän paikalla, tapasin Jari Koskisen, ensimmäisellä lomalla hänkin. Koskinen palveli Korialla pioneerina ja oli myös melko rehvakas soturi.

Kun sitten saavuin jossain vaiheessa myöhemmin Mannerheiminkadulle, Mikko ihmetteli, miksi minulla oli niin jumalattoman suuri ja pitkä mantteli ja pioneerin satiaiset eli aselajitunnukset olkapäillä. Kas vain, huomattiin että vitsikäs portsari oli antanut piruuttaan minulle Jarin manttelin. Jari on minua miltei kolmisenkymmentä senttiä pitempi, joten vahinko tuskin tuli kyseeseen. Minä en ollut huomannut iloisen kapakkaillan jälkeen mitään ihmeellistä tamineisani.

Mikko soitti nopeasti taksin, Jari löytyi vielä kapakasta, ja vaihto onnistui.

Mikon ja Leenan kodista oli tullut tuohon aikaan turvapaikkani, jopa ensisijainen kotini, ainakin pariksi vuodeksi.

AKU

Istuin muutaman kerran 1970-luvun puolivälin kieppeillä Naantalin Rantaravintolassa samassa pöydässä Mikon kanssa. Loppujen lopuksi emme kylläkään tainneet puhua paljonkaan suoraan toisillemme. Suuri osa kavereistani vain sattui olemaan Työväenyhdistyksen nuorisojaoston aktiiveja, jotka mielellään väittelivät ja kinasivat Mikon kanssa milloin mistäkin politiikan kysymyksestä. Mikko arvosti Väinö Tanneria, mikä ärsytti kavereitani ja minua, vaikka tuskin kukaan meistä tiesi Tannerista yhtään mitään, minä en ainakaan tiennyt.

Sen jälkeen tapasin Mikon 1980-luvun lopulla, kun haastattelin häntä Naantalin kaupunkisuunnitteluun liittyneistä ajankohtaisista asioista ja tulevaisuudenkuvista. Kiintoissa keskustelu jäi mieleeni, mutta 1990-luvun alun lama pyyhkäisi mennessään kaikki silloiset keskustelun aiheet sen siliän tien.

Parikymmentä vuotta myöhemmin Mikko kysyi, ryhtyisinkö tekemään Työväenyhdistyksen Yhteinen Naantali -lehteä. En muista, miten tuollaiseen ehdotukseen päädyttiin, koska emme olleet taaskaan erityisesti tekemisissä. Joka tapauksessa siitä seurasi meikäläisen kannalta mitä antoisin yhteistyö.

Osoittautui, että Mikon Naantalin-tuntemus on vertaansa vailla. Hän tuntee menneiden sukupolvien ja nykyisten ikäluokkien elämän ja kohtalot erikoisella tarkkuudella. Tuollainen tuntemus auttaa häntä valaisemaan kotiseudun henkilöhistoriaa loputtoman monipuolisesti pai

kallishistoriallisia ihmisiä ja tapahtumia kaltaiselleni, vain pintapuolisesti tuntevalle.

Yhteinen Naantali –julkaisujen teosta muodostui minulle Inspiroiva Naantali, aivan uusi näkökulma lapsuuteni ja nuoruuteni elämänmakuiseen ja värikkääseen kotikaupunkiin, sen teollisuushistoriaan ja inhimillisiin draamoihin.

Mikon tietämyksessä ei ole kyse asioiden ja tapahtumien ulkoisesta tietämisestä ja kronologisoinnista. Siinä piilee henkilökohtaisemman elämänkuvan motiivi. Nimittäisin hänen ajattelutapaansa ihmisläheiseksi muistiksi. Sellaiseksi, joka ei vai rekisteröi, vaan toimii samaistuvan kokemuksen ja mieleenpainamisen kykynä.

Puhuttelevimpina esimerkkeinä ovat Mikon vuosien varrella Työväenyhdistykseen verkkosivuille kirjoittamat henkilökuvat. Ne ovat hymistelemättömiä, lämminhenkisellä rehellisyydellä kirjoitettuja luonteenkuvauksia, hienoja miniatyyrielämäkertoja. Niin mainioita lukea, että melkein toivoisi, vanhenisi nyt tämä ja tuokin ihminen äkkiä seuraaviin pyöreisiin vuosiin, että Mikko pääsisi kirjoittamaan hänestä oivallisen karaktäärin.

JUKKA

En tarkalleen muista, miten päädyin alun perin Mikon kotiin Mannerheiminkadulle, mutta se oli minulle merkittävä elämänmuutos.

Puitteetkin toki olivat kovin toisenlaiset kuin kotona Viljatiellä, mutta suurin elämys olivat moninaiset keskustelut, joita kävimme keittiön pöydän ääressä. Asioihin perehdyttiin syvästi ja niistä otettiin selvä juurta jaksain. Vaikka minulla oli työväenhenkinen asenne lapses-
ta lähtien, se oli enemmänkin tunneperäistä eikä

perustunut tietoon.

Mikolla oli syvällisiä analyysejä monista aiheista. Hän tiesi, mistä puhui. Se teki minuun vaikutuksen. Mikon ja Leenan kotona kävi muitakin ihmisiä, jotka esittivät monenlaisia näkemyksiä mielenkiintoisista asioista. Tällaiset keskustelut olivat minulle uusi ilmiö ja suurta juhlaa. Maailmankuvani laajeni ja syveni kovasti.

Olimme Työväenyhdistyksen nuorisosaostossa pohtineet asioita porukalla, mutta Mikon analyysit olivat paljon kypsempiä. Ne olivat joskus ärsyttävänkin tarkkanäköisiä. Usein vähän harmittikin, kun en pystynyt yhtään keksimään vasta-argumentteja, vaikka kuinka yritin pistää hanttiin keskusteluissa.

Oli kiinnostavaa huomata, että Mikolla oli myös syvälinen tietämys historiasta, joka on aina ollut intohimoni. Sain paljon täydennystä tietoihini, jotka olivat monasti vähän puutteellisia, eihän elämässäni ollut tätä ennen ollut ketään, kenen kanssa olisin miettinyt asioita eri näkökulmista.

Minulla oli monasti nuoren ihmisen äkkiväiriä ja suoraviivaisia asenteita, joihin Mikko otti kantaa. Hän sai perustellusti asenteitani muuttamaan realistisempaan suuntaan.

Lyhyesti sanoen Mikon monipuolinen sivistys ja tietämys muuttivat maailmankuvaani valtavasti. Emme tietenkään olleet asioista aina samaa mieltä, mutta kuuntelen yhä hänen sano-
maansa herkällä korvalla, niissä sanoissa puhuu kokemus ja tietämys.

AKU

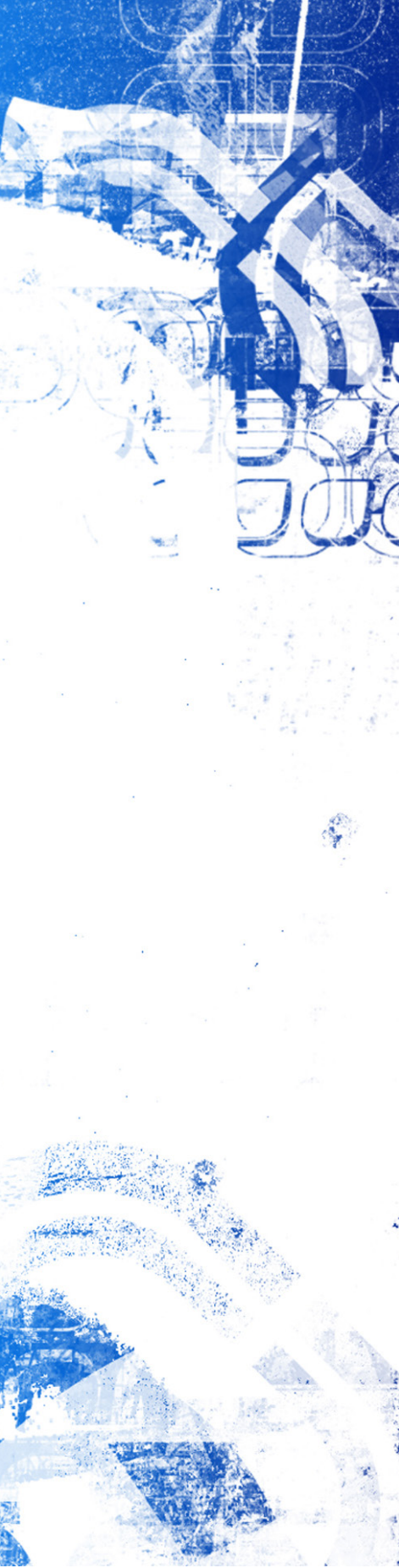
Jalka nopsa, matkaan vie, hoppu hopsa, mihin vie, tänäänkin Mikon tie. Potkupyörän viiletys ja soutajan airojen iskut veteen. Reipas hahmo

näkyä Naantalissa elämässä, katukuvasta teräviin kirjoituksiin, maailmanmenon ja kotimaan ajan-kohtaiskatsauksiin, kulttuurielämän monipuoliseen taustatukeen.

JUKKA

Kyllä näitä muistoja riittäisi vaikka loputtomiin, mutta valitsin joitakin monen joukosta. On ehkä muunkin sävyisiä, mutta olen oppinut elämän varrella, ettei itku auta markkinoilla. Mikko, olet hieno ihminen ja sinulla on laaja sydän. Sitä en ole koskaan unohtanut, kun yhtä ja toista on sattunut matkamme varrella.

YKSI JOUKOSTA

Kuinka monta Mikkoa tarvitaan Naantalissa kaupunginvaltuustoon päättämään asioista viisikymmentäviisi vuotta?

- Pikku juttu, yksi riittää.

Kuinka monta Mikkoa tarvitaan ideoimaan Suomen ensimmäinen maantietunneli ja valistamaan sen rakentamisen tekninen ja taloudellinen tehokkuus valtion tieviranomaiselle?

- Älyttömän pikku juttu, yksi riittää.

Kuinka monta Mikkoa tarvitaan tekemään valtakunnan mielenkiintoisimmat poliittisen paikallisyhdistyksen verkkosivut, joita seurataan ympäri maailman?

- Se on niin pikku juttu, etteivät kaikki naantalilaiset toveritkaan sitä huomaa, yksi riittää.

*Soutaja
kun soutaa
tietääkö
mitä mereltä noutaa
myös Sulkavalta
tuulen rytinää ja poutaa
myöten ja vasten
joutaa
soutajan soutaa
elämän kohdaten
asiat havaiten
kotiin palaten
elämänalat
tiedon salat taitaen
työn toimeksi
elämän iloksi
yhteiseksi
avaten*